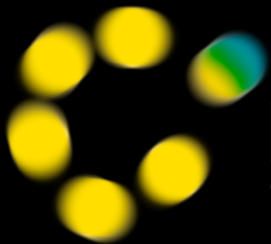

RDA OCH MUSIKTRYCK

PÄR JOHANSSON

**MUSIK
VERKET**

RDA – Resource description and access

- Vad är RDA?
- Terminologi, entiteter och relationer
- Vad är nytt?
- Musiktryck – förändringar och exempel
- Något om XL

RDA – Resource description and access

- Bygger på FRBR-modellen
 - Entiteter med attribut (egenskaper)
 - Relationer mellan entiteter
- Beskrivningsstandard
 - *Vilka* metadata måste anges?
 - *Var* ska metadata hämtas?
 - *Hur* ska metadata återges?

RDA – Resource description and access

- Reglerar *inte* hur metadata representeras eller visas
 - ISBD
 - MARC21
 - BIBFRAME
 - Libris XL

RDA – Resource description and access

- Inte statiskt
 - IFLA-LRM
 - Library Reference Model, jfr. CIDOC-CRM
 - Vidareutveckling och konsolidering av FRBR, FRAD och FRSAD

RDA Toolkit

- Regelverket online (endast)
- <http://access.rdatoolkit.org/>
 - Ordnat enligt FRBR
 - Integrerad Libris-praxis (KBSP)
 - Sökfunktion
 - Hjälpmedel

RDA Toolkit

- Förändringar
 - Anpassningar till IFLA-LRM
 - Bättre integrering av praxis
 - Numreringen försvinner!?

RDA i Sverige

- RDA-redaktionen
 - Svensk praxis – KBSP
 - RDA-kommittén – rådgivande och stödjande
- <http://www.kb.se/bibliotek/Metadata/RDA/>
 - Vad är nytt i RDA?
 - Utbildningsmaterial
- <http://www.kb.se/rdakatalogisering/>
 - Instruktioner

Frågor?

TERMINOLOGI, ENTITER OCH RELATIONER

Terminologi

- **Element** = Avgränsad enhet av bibliografisk information (attribut, relationer)
- Core element, **kärnelement** = Obligatorisk uppgift
- Preferred source, **föredragen källa** = Primärkälla
- Preferred title, **föredragen titel** = Uniform titel
- Creator, **skapare** = Primärt upphov
- Contributor, **bidragsgivare** = Sekundärt upphov

Terminologi

- Extent, **omfång** = Fysisk beskrivning
- Access point, **sökingång** = (Bi)uppslag
- **Auktoriserad sökingång** = Uppslag på standardiserad form
- Auktoriserad sökingång för skapare + föredragen titel \approx Huvuduppslag

Entiteter

- Ursprung i FRBR
- Indelade i tre grupper
 - Grupp 1: Verk, uttryck, manifestation, exemplar
 - Grupp 2: Agenter
 - Grupp 3: Ämnen

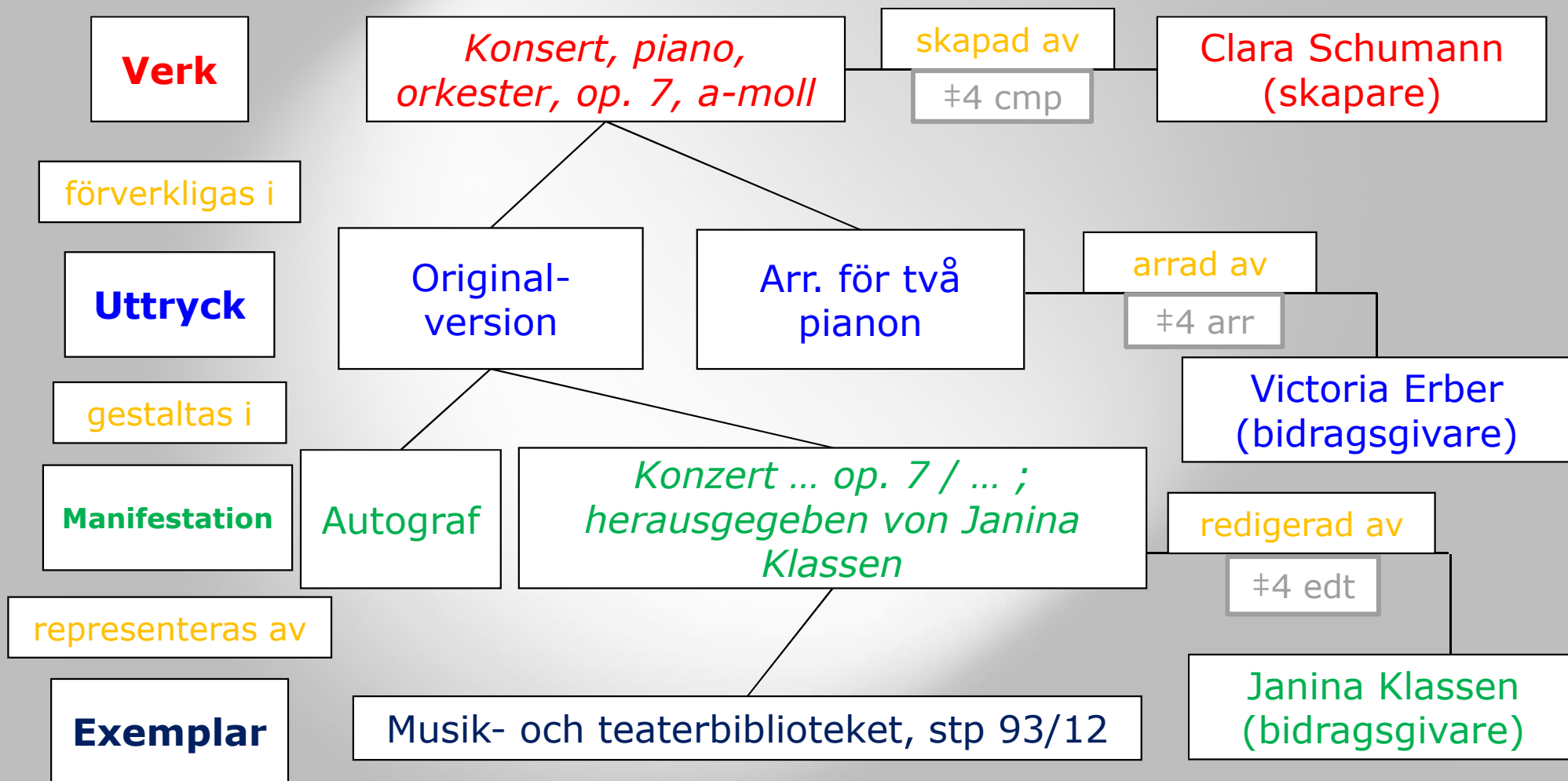
Entiteter

- Grupp 1
 - Verk (*Konsert, piano, orkester, op. 7, a-moll*)
 - Uttryck (*Konsert, ..., a-moll, op. 7; arr. piano (2)*)
 - Manifestation (*Konzert für Klavier und Orchester a-moll op. 7 / Clara Schumann ; Ausgabe für zwei Klaviere von Victoria Erber*)
 - Exemplar (Musik- och teaterbiblioteket, 96/543)

Entiteter

- Grupp 2 – Agenter (skapare, bidragsgivare, övriga ansvariga)
 - Person
 - Familj/släkt
 - Institution

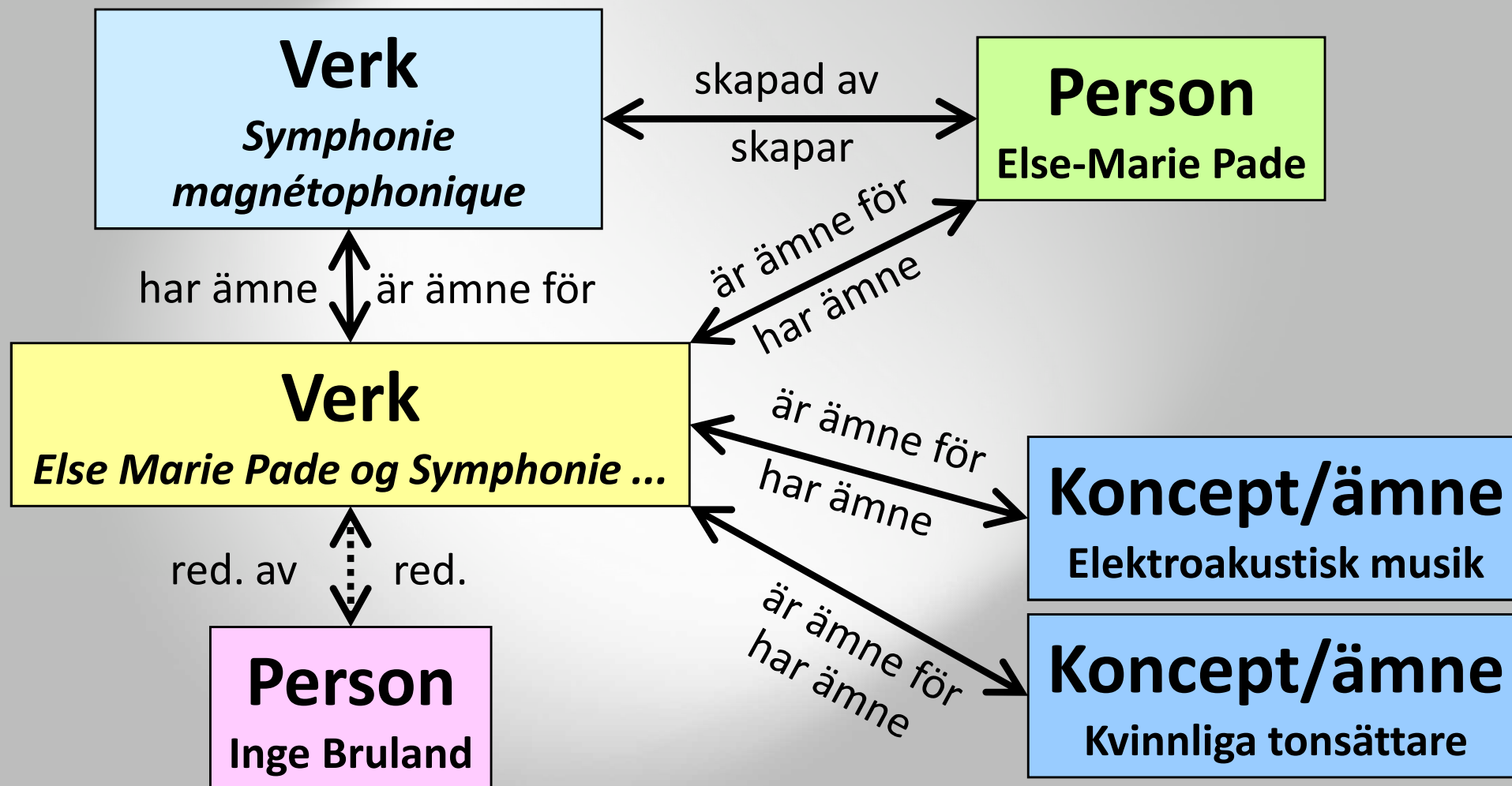
Relationer mellan entiteter

Entiteter

- Grupp 3 – Ämnen
 - Koncept, objekt, händelser, platser
 - Entiteter från Grupp 1
 - Entiteter från Grupp 2

Relationer mellan entiteter – grupp 3

Entiteter

- IFLA-LRM
 - Regler för aggregerade manifestationer
 - Flera uttryck/verk i samma manifestation
 - Fler entiteter

Frågor?

VAD ÄR NYTT?

Vad är nytt?

- Generella regler
 - Ej indelade efter materialtyp
 - Men varierar ändå
- Större frihet
 - Inga beskrivningsnivåer
 - Librispraxis
 - Institutionell praxis (NB, MTB)

Vad är nytt?

- Kärnelement och -relationer
- Striktare återgivning
- Sökingångar
- Innehålls-, medie- och bärartyper

Större frihet

- Sökingångar och upphovsuppgifter behöver ej korrespondera
- Hela resursen föredragen källa
 - Men prioritera titelsidan
 - Information hämtad utanför resursen klamras
 - Samt information hämtad från annat element

Kärnelement

- Manifestation och exemplar
 - Title = Titel
 - **Title proper = Huvudtitel**
 - Statement of responsibility = Upphovsuppgift
 - **Statement of responsibility relating to title proper = Upphovsuppgift som hänför sig till huvudtiteln**
(endast första uppgiften är kärnelement)

Kärnelement

- Manifestation och exemplar
 - Edition statement = Upplageuppgift
 - **Designation of edition = Upplagebeteckning**
 - *6. upplagan*
 - **Designation of named revision of edition = Påföljande upplagebeteckning**
 - *rättad och reviderad*

Kärnelement

- Manifestation och exemplar
 - Publication statement = Utgivningsuppgift
 - **Place of publication = Utgivningsort** (endast första uppgift är kärnelement)
 - **Publisher's name = Utgivarnamn** (endast första uppgift är kärnelement)
 - **Date of publication = Utgivningstid**
 - [Utgivningsort okänd] : [utgivare okänd], [utgivningstid okänd]

Kärnelement

- Manifestation och exemplar
 - Production statement = Produktionsuppgift
 - **Date of production = Produktionstid** (endast för opublicerade resurser)

Kärnelement

- Manifestation och exemplar
 - Series statement = Serieuppgift
 - **Title proper of series = Huvudtitel till serie**
 - **Numbering within series = Numrering inom serie**
 - **Title proper of subseries = Huvudtitel till underserie**
 - **Numbering within subseries = Numrering inom underserie**
 - Underserie anges i separat 490-fält

Kärnelement

- Manifestation och exemplar
 - **Identifier for manifestation = Identifikator för manifestationen**
 - ISBN, ISMN, ISSN, editionsnummer, plåtnummer
 - **Carrier type = Bärartyp**
 - **Media type = Medietyp** är *inte* kärnelement, men obligatoriskt i Librispraxis
 - **Extent = Omfång** (om resursen är komplett, eller det totala antalet fysiska enheter är känt)

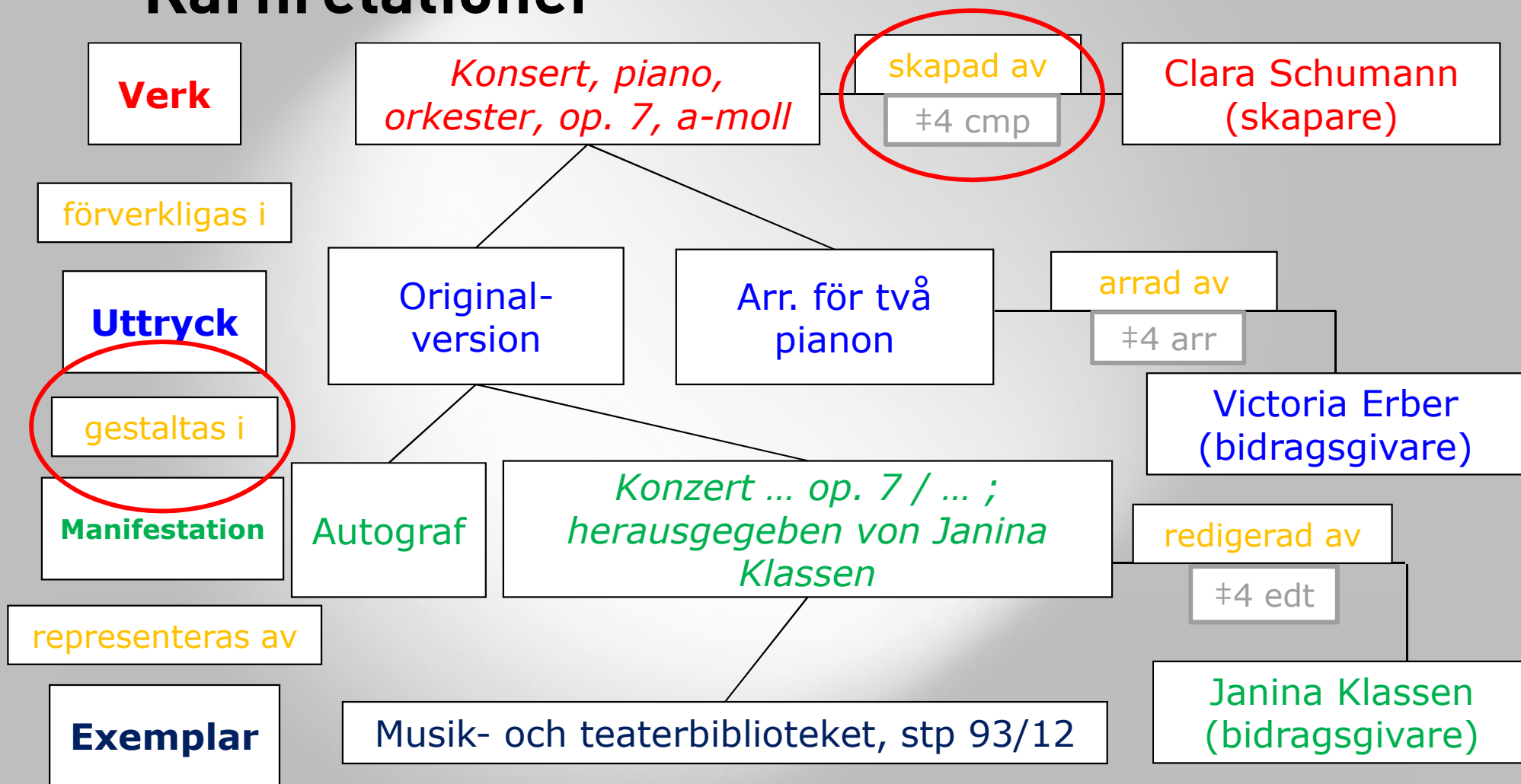
Kärnelement för verk och uttryck

- **Preferred title for work = Föredragen titel för verk**
- **Language of expression = Uttryckets språk**
- **Content type = Innehållstyp** (för uttryck)
- Det finns fler kärnelement för verk och uttryck
 - Används för att skilja olika versioner åt
 - Se RDA 0.6.6
(http://access.rdatoolkit.org/rdachp0_rda0-504.html)

Kärnrelationer

- Relationen mellan manifestationen och dess första manifesterade verk/uttryck
- Relationen mellan detta verk och dess huvudsakliga/först nämnda skapare
- MARC-fält **100 + 240/245 ‡a**

Kärnrelationer

Striktare återgivning

- Skriv som det står
 - Behåll interpunktion
 - Förkorta inte själv (gäller även andra uppgifter)
 - Titlar anges fortfarande enligt vedertagna skrivregler för resursens språk
 - Lägg till/rätta diakriter (om du är säker)
 - Övriga rättelser anges i annan sökingång
 - Redan Librispraxis (men i anmärkning)
 - Serieuppgifter rättas dock på stället

Striktare återgivning

- Skilj mellan produktion, utgivning, distribution, tillverkning och copyright
 - Separata [264-fält](#)
 - Men endast utgivningsuppgifter är kärnelement
 - Normalisera inte utgivarnamn – skriv som det står i källan

Striktare återgivning

- Ta med hela upphovsuppgiften för skapare
 - Valfri uteslutning: om fler än tre, uteslut alla utom den första (\pm c / by Clara Schumann [and three others])
 - Librispraxis: Katalogisatören avgör
 - MTB:s praxis: Ta med allt, om inte orimligt
- Ta helst med övriga upphovsuppgifter (bidragsgivare)
 - Librispraxis

Sökingångar

- För verk/uttryck/skapare
 - Alltid föredragen titel + språk vid översättningar
 - 240 1 0 A room of one's own. ‡l Svenska
 - *Flera* skapare, *ett* verk
 - Auktoriserad sökingång för först nämnda (kärnrelation) (100-fält + 240/245)
 - Helst även sökingångar för övriga (700-fält)

Sökingångar

- För verk/uttryck/skapare
 - *Flera* skapare, *flera* verk
 - Auktoriserade sökingångar för samtliga (700 ‡a ... ‡t)
 - *En* skapare, *flera* verk: Grupptitel
 - Inte längre först nämnda verk i 240-fältet!
 - Skapa enskilda sökingångar (Librispraxis)
 - Se RDA 6.2.2.10.3
 - (http://access.rdatoolkit.org/rdachp6_rda6-2625.html)

Innehålls-, medie- och bärartyper

- Allmän medieterm ersätts av
 - Innehållstyp (verk/uttryck)
 - Hur är innehållet uttryckt (text, musiknotation, framförd musik, tvådimensionell rörlig bild)
 - Medietyp (manifestation)
 - Hur ta del av innehållet (oförmedlad, audio, video)
 - Bärartyp (manifestation)
 - Hur är innehållet lagrat, dvs. fysisk bärare (volym, ljudskiva, videokassett, onlineresurs)

Innehålls-, medie- och bärartyper

- För vanliga böcker
 - Innehållstyp = text = **txt**
 - Medietyp = unmediated, oförmedlad = **n**
 - Bärartyp = volym = **nc**
- I Libris/Voyager används än så länge koder
- <http://www.kb.se/katalogisering/Formathandboken/innehallstyper/>

Import

- Endast poster med **040 ‡e rda** räknas som RDA
- Ändra så litet som möjligt!
 - Rätta rena felaktigheter
 - Kolla datum i **008**
 - Kolla ISBN – flytta till **‡z** om för annan manifestation
 - Ändra inte Katalogiserande instans
- AACR2-poster behöver *inte* göras om till RDA

Frågor?

MUSIKTRYCK – FÖRÄNDRINGAR OCH EXEMPEL

Musik i RDA Toolkit

- Tools – Medium of performance
 - Besättning, svensk praxis
- Resources – KBSP
- Resources – MLA BP
 - Supplement med exempelsamling:
http://www.musiclibraryassoc.org/mpage/cmc_mlabestpractices

Musiktryck – förändringar

- Föredragen titel (f.d. uniform titel)
 - Grupp titlar
 - Alternativa instrument
 - Kadenser
- Innehålls-, medie- och bärartyper
- Musikalietyper och typ av notation
- Upplageuppgift, datum, speltid

Föredragen titel – grupptitlar

- Alltid grupptitel vid *flera* verk
 - 240 1 0 Konsert, ‡m piano. ‡k Urval
 - 240 1 0 Religiösa kantater. ‡k Urval
- Samt sökingångar med individuella FT
 - 700 1 2 ‡a ... ‡t Konsert, ‡m piano, orkester ...
 - 700 1 2 ‡a ... ‡t Konsertsats, ‡m piano, orkester ...

Föredragen titel – alternativa instrument

- Sökingångar för *varje* alternativt instrument
 - 700 1 2 ♯a Bach, Carl Philipp Emanuel, ♯d 1714-1788. ♯t Konsert, ♯m *orgel*, stråkorkester, ♯n H. 444, ♯r G-dur
 - 700 1 2 ♯a Bach, Carl Philipp Emanuel, ♯d 1714-1788. ♯t Konsert, ♯m *cembalo*, stråkorkester, ♯n H. 444, ♯r G-dur

Föredragen titel – kadenser

- Sökingångar för *bägge* upphoven
 - Mozart, Wolfgang Amadeus, 1756–1791. Konsert, flöjt, orkester, K. 313, G-dur. Kadens (Schocker)
 - Schocker, Gary, 1959–. Kadens till Mozarts flöjtkonsert i G-dur, K. 313

Innehålls-, medie- och bärartyper

- Vanliga noter
 - Innehållstyp = notated music, musiknotation = **ntm**
 - Medietyp = **n**
 - Bärartyp = **nc**
- I MARC
 - 336 ‡b ntm ‡2 rdacontent
 - 337 ‡b n ‡2 rdamedia
 - 338 ‡b nc ‡2 rdacarrier

Innehålls-, medie- och bärartyper

- Noter med CD
 - Innehållstyp = **ntm**
 - Innehållstyp = performed music, framförd musik = **prm**
 - Medietyp = n
 - Medietyp = audio = **s**
 - Bärartyp = nc
 - Bärartyp = audio disc, ljudskiva = **sd**

Innehålls-, medie- och bärartyper

- I MARC
 - 336 ‡b ntm ‡2 rdacontent ‡3 *partitur*
 - 336 ‡b prm ‡2 rdacontent ‡3 *cd*
 - 337 ‡b n ‡2 rdamedia ‡3 *partitur*
 - 337 ‡b s ‡2 rdamedia ‡3 *cd*
 - 338 ‡b nc ‡2 rdacarrier ‡3 *partitur*
 - 338 ‡b sd ‡2 rdacarrier ‡3 *cd*

Musikalietyyp och typ av notation

- Ange musikalietyyp
 - 348 ‡a partitur ‡2 rda
 - 348 ‡a partitur ‡a stämman ‡2 rda
- Partitur används som i 300
 - Ej för solon eller sång/piano
 - Svensk praxis!
- Godkända termer i KBSP för RDA 7.20.1.3

Musikalietyyp och typ av notation

- Ange typ av notation
 - 546 ‡b Traditionell västerländsk notskrift
 - 546 ‡b Gitarrtabulatur
 - 546 ‡b Grafisk notation
- Godkända termer i KBSP för RDA 7.13.3.3

Upplageuppgift

- Format eller röstläge angivna på resursen betraktas som upplageuppgift
 - 250 ₣a Klavierauszug
 - 250 ₣a High voice
- Men endast om uppgiften gäller hela resursen
 - Ex. partitur och stämmor

Utgivningsår

- Om endast copyright-år:
 - 264 _ 1 ‡a New York : ‡b Hendon Music, ‡c [1999]
 - 264 _ 4 ‡a © 1999
- Klamra vid uppgifter hämtade från annat element

Datum för verk

- Kompositionsår kan anges (MLA)
 - 046 †k 1978
 - 046 †k 2001 †l 2003
 - Går dock ej att spara 046 utan †a i Voyager
- Endast om enkelt att ta reda på

Speltid

- Speltid (om på resursen) anges i kommentar
 - 500 ‡a Speltid: ca 21 min.
- Exakt speltid med sekunder kan anges
 - 306 ‡a 002115

Andra hjälpmedel

- MTB:s lathund
- MTB:s Voyager-mall

MARC | System

Leader 00700ncm a22003617i 4500 006

005: 007

008 180413 s _ _ _ _ _ || _ _ _ _ _ zxx _ c

	Tag	I1	I2	Subfield Data
→	020			‡a ‡q
	024	2		‡a
	028	2	1	‡a
	028	3	1	‡a ‡b
	040			‡a X ‡b swe ‡e rda
	082	0	4	‡a ‡2 23/swe
	084			‡a ‡2 kssb/8
	100	1		‡a , ‡d ‡4 cmp
	240	1	0	‡a
	245	1	0	‡a : ‡b / ‡c
	250			‡a
	264		1	‡a : ‡b , ‡c
	264		4	‡c ©
	300			‡a : ‡b
	306			‡a
	336			‡b ntm ‡2 rdacontent
	337			‡b n ‡2 rdamedia
	338			‡b nc ‡2 rdacarrier
	348			‡a ‡2 rda
	490	0		‡a , ‡x ; ‡v
	500			‡a
	505	0		‡a
	546			‡a
	546			‡b Traditionell västerländsk notskrift
	655		7	‡a ‡2 saogf
	700	1	2	‡a , ‡d . ‡t
	700	1		‡a , ‡d ‡4

Exempel

MARC | System | History

Leader | 01774ccm a22003977i 4500 | 006

005: | 20180413094505.0 | 007

008 | 171024 s 2017 __ gw_ ll a _ _ _ bhi_ n_ _ zxx _ c

Tag	I1	I2	Subfield Data
→ 024	2		‡a 9790201860282
028	3	1	‡a HN 6028
040			‡a X ‡b swe ‡e rda
082	0	4	‡a 785.7196 ‡2 23/swe
084			‡a Xkee.06 ‡2 kssb/8
084			‡a Xb ‡2 kssb/8
100	1		‡a Brahms, Johannes, ‡d 1833-1897 ‡4 cmp
240	1	0	‡a Kammermusik. ‡k Urval
245	1	0	‡a Neue Ausgabe sämtlicher Werke. ‡n Serie 2, ‡p Kammermusik. ‡n Band 1, ‡p Streichsextette Nr. 1 B-Dur Opus 18 : Nr. 2 G-Dur Opus 36 / ‡c Johannes Brahms ; herausgegeben von Katrin Eich
264		1	‡a München : ‡b G. Henle Verlag, ‡c 2017
300			‡a 1 partitur (xxx, 211 sidor)
336			‡b ntm ‡2 rdacontent
337			‡b n ‡2 rdamedia
338			‡b nc ‡2 rdacarrier
348			‡a partitur ‡2 rda
500			‡a För stråksextett (två violiner, två viola och två violonceller)
546			‡b Traditionell västerländsk notskrift
546			‡a Förord och revisionsberättelse på tyska
655		7	‡a Sextetter ‡2 saogf
655		7	‡a Violin ‡2 saogf
655		7	‡a Viola ‡2 saogf
655		7	‡a Violoncell ‡2 saogf
700	1		‡a Brahms, Johannes, ‡d 1833-1897. ‡t Sextett, ‡m violin (2), viola (2), violoncell (2), ‡n nr 1, op. 18, ‡r B-dur
700	1		‡a Brahms, Johannes, ‡d 1833-1897. ‡t Sextett, ‡m violin (2), viola (2), violoncell (2), ‡n nr 2, op. 36, ‡r G-dur
700	1		‡a Eich, Katrin ‡4 edt
710	2		‡a Johannes Brahms Gesamtausgabe e.V.
710	2		‡a Gesellschaft der Musikfreunde in Wien
772	0	0	‡7 p1 ‡a Brahms, Johannes ‡t Neue Ausgabe sämtlicher Werke [Musiktryck] ‡c Johannes Brahms ; herausgegeben von der Johannes Brahms Gesamtausgabe e. V., Editionsleitung Kiel, in Verbindung mit der Gesellschaft der Musikfreunde in Wien ‡d München : Henle, 1996- ‡w 9923469697

MARC | System | History

Leader 01420ccm a22004097i 4500 006

005: 20180327121004.0 007

008 170926 s 1984 gw ll a _ _ _ _ _ hun _ c

Tag	I1	I2	Subfield Data
→ 028	3	1	⌈a C 45 593
040			⌈a X ⌈b swe ⌈e rda
041			⌈a hun ⌈a ger ⌈a eng ⌈h hun
082	0	4	⌈a 782.742168 ⌈2 23/swe
082	0		⌈a 782.642168 ⌈2 23/swe
084			⌈a Xpcab ⌈2 kssb/8
084			⌈a Xpcaa ⌈2 kssb/8
084			⌈a Xqlcb ⌈2 kssb/8
100	1		⌈a Ligeti, György, ⌈d 1923-2006 ⌈4 cmp
245	1	0	⌈a Mátraszentimrei Dalok = ⌈b Lieder aus Mátraszentimre = Songs from Mátraszentimre : Kinder- oder Frauenchor a cappella / ⌈c György Ligeti
246	1	1	⌈a Lieder aus Mátraszentimre
250			⌈a Partitur
264		1	⌈a Mainz : ⌈b B.Schott's Söhne, ⌈c [1984]
264		4	⌈c © 1984
300			⌈a 1 partitur (18 sidor)
306			⌈a 000420
336			⌈b ntm ⌈2 rdacontent
337			⌈b n ⌈2 rdamedia
338			⌈b nc ⌈2 rdacarrier
348			⌈a partitur ⌈2 rda
500			⌈a För barn och ungdom
500			⌈a Total speltid: ca 4 min.
505	0		⌈a Három hordó = Drei Fässer = Three barrels ; Igaz szerelem = Wahre Liebe = True love ; Gomb, gomb = Die Bommel = Pom-pom ; Erdöbe, erdőbe = Draussen im Wald = Out in the woods
546			⌈a Sångtext på ungerska, tyska och engelska
546			⌈b Traditionell västerländsk notskrift
655		7	⌈a Sångers ⌈2 saogf
655		7	⌈a Barnkör ⌈2 saogf
655		7	⌈a Damkör ⌈2 saogf
655		7	⌈a A cappella ⌈2 saogf

MARC

System | History

Leader 00908ccm a22003017i 4500 006

005: 20180326102611.0 007

008 170919 s _ _ _ _ _ xxk ll a _ _ _ _ _ lat _ c

Tag	I1	I2	Subfield Data
028	2	1	‡a UE 14913 LW
028	3	1	‡a 14913 ‡b Universal Edition
040			‡a X ‡b swe ‡e rda
082	0	4	‡a 782.5 ‡2 23/swe
084			‡a Xpcc ‡2 kssb/8
100	1		‡a Kagel, Mauricio, ‡d 1931-2008 ‡4 cmp
245	1	0	‡a Hallelujah : ‡b für Stimmen : 1967 / ‡c Mauricio Kagel
264		1	‡a London : ‡b Universal Edition, ‡c [1970]
264		4	‡c © 1970
300			‡a 1 partitur (113 sidor)
336			‡b ntm ‡2 rdacontent
337			‡b n ‡2 rdamedia
338			‡b nc ‡2 rdacarrier
348			‡a Partitur ‡2 rda
500			‡a För 16-32 sångare
546			‡a Sångtext på latin
546			‡a Spelanvisningar på tyska och engelska
546			‡b Traditionell västerländsk notskrift ‡b Grafisk notation
655		7	‡a Blandad kör ‡2 saogf
655		7	‡a A cappella ‡2 saogf

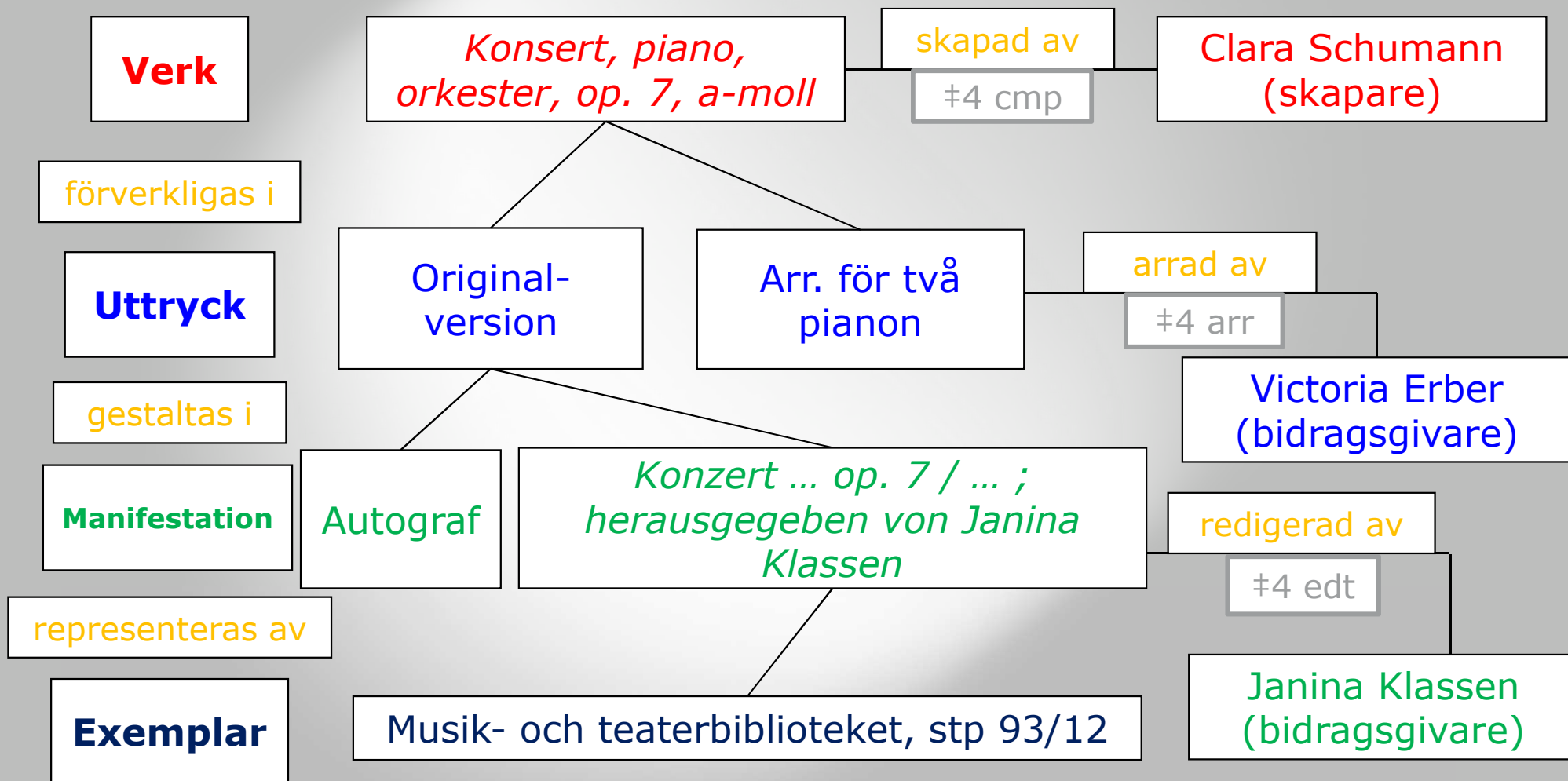
Frågor?

NÅGOT OM XL

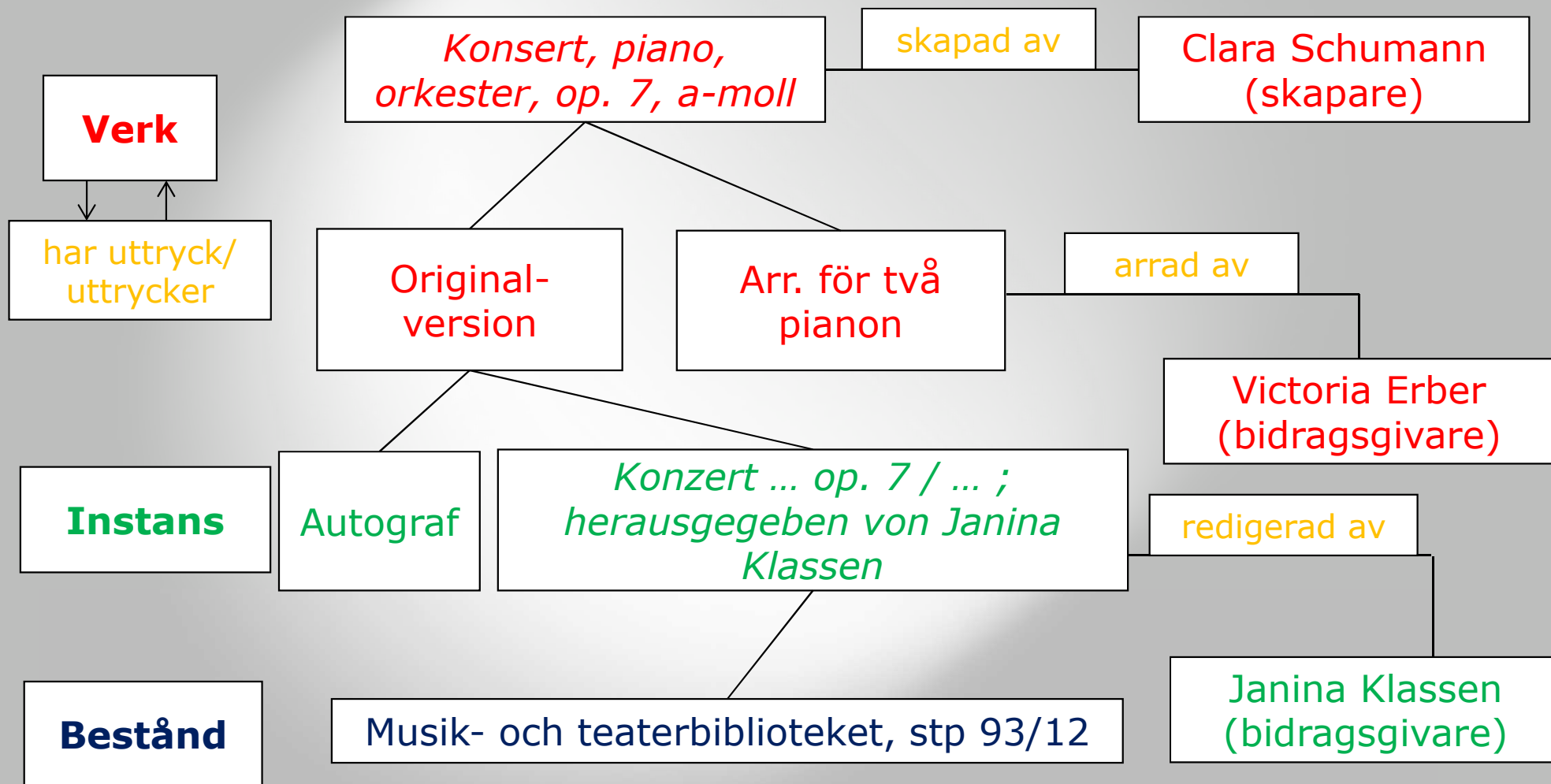
Något om XL – BIBFRAME

- XL bygger på BIBFRAME 2.0
- Endast två nivåer
 - Verk \approx Verk/uttryck
 - Instans \approx Manifestation
- Samt bestånd

Relationer i RDA

Relationer i XL/BIBFRAME

Något om XL

- R1 i skarp drift 11 juni
 - Stöd för monografier och seriella resurser
 - Inget fullständigt stöd för verk/uttryck eller föredragen titel
- Musiktryck i R2, hösten 2018(?)
- Utveckling fortsätter

Frågor?